VİOP Borcuna Yasaklı Pay Satışı

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay 13. Daire	19.12.2024	Ret

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/3048	2024/5682	SPKn 101, SPKn 78, SPKn 107, V-101.1 Tebliğ 14, V-101.1 Tebliğ 16

ÖZET

2022'deki banka payı VİOP işlemleri nedeniyle işlem yasağı getirilen yatırımcıların teminat borçlarını aracı kurumlar ödedi. Kurul'un bu kurumlara yasaklı araçları satma yetkisi veren 2023 Tebliğ değişikliğine karşı dava, yetki, mevzuat boşluğu ve sistemik risk gerekçesiyle reddedildi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/viop-teminat-borcu-islem-yasakli-pay-satisi-teblig-danistay-2024-5682/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 13. Daire Başkanlığı 2023/3048 E. , 2024/5682 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

DANIŞTAY

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2023/3048

Karar No : 2024/5682

DAVACILAR : 1) ...

2) ...

VEKİLLERİ : Av. ..., Av. ...

DAVALI :... Kurulu

VEKİLLERİ : Av...., Av....

DAVANIN KONUSU : 19/09/2023 tarih ve 32314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği (V-101.1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (V-101.1.a)'in iptali istenilmektedir.

DAVACILARIN İDDİALARI : Dava konusu Tebliğ ile makul şüphe iddiası ile Kurul tarafından yasaklanan kimseler için aracı kurumlar nezdinde mukim varlıkların (VOIP) resen satışına imkan sağlanmış olunduğu, Tebliğ'in normlar hiyerarşisine, idare hukuku ilkelerine ve Anayasa'nın ruhuna aykırılık teşkil ettiği, haklarında ... sayılı Sermaye Piyasası Kurulu (Kurul) kararı ile 2 yıl süreyle borsalarda geçici işlem yasağı uygulandığı, haklarında açılan ...Asliye Ceza Mahkemesinin ... sayılı esasında kayıtlı dosyada yargılamanın devam ettiği, bu davada alınan bilirkişi raporu/Kurul suç duyurusu dilekçesinde borsada yapılan satış işlemlerinin aracı kurumlar tarafından yapıldığının belirtildiği, dolayısıyla kendileri tarafından borsada manipülasyona neden olunacak bir satışın olmadığının Kurul tarafından da beyan edildiği, Kurulca her ne kadar borsada işlem yasağı işlemi tesis edilmiş ise de makul şüphe olgusunun ispat edilebilmiş durumda olmadığı, VIOP kontratlarının ICBC ... A.Ş.'de bulunmakta olup, ICBC tarafından el konulduğu ancak satılmadığı, ICBC tarafından kendisi (...) adına icra takibi başlatıldığı, ancak itiraz edilerek takibin durdurulduğu, ICBC tarafından itirazın iptali davası açılarak resen satış yetkisi talep edildiği, davanın derdest olduğu, ICBC tarafından sahip oldukları VIOP kontratlarından kaynaklanan teminat tamamlama yükümlülüklerinin yerine getirilmediği, teminat eksiğinin ICBC tarafından karşılandığı belirtilerek alacaklarının tahsili amacıyla toplam 103.496.500,00-TL olan varlıklarına ilişkin satış yetkisi istenildiği, ancak itirazın iptali davasında teminat eksikliği hususunda kendilerinin kusurlarını bulunup bulunmadığı incelendiğinden yükümlüğünün kendilerinde olup olmadığının ancak yargılama ile belirleneceği, hukuk mahkemelerinde dava devam ederken yayımlanan Tebliğ ile işlemlerin geriye doğru düzenleyici etki doğurarak hukuk güvenliği ilkesinin ihlal edildiği, Tebliğ'in doğrudan konu ve kişiye özel olduğu, kamu yararının yok sayıldığı, sadece bir ya da birkaç aracı kurumun kâra geçmesinin sağlanacağı, borsanın taban fiyata düşmesine neden olunacağı, kendileri başta olmak üzere yatırım yapan küçük, büyük tüm yatırımcıların zarara uğramasına ve doğrudan mülkiyet haklarının ihlaline neden olunacağı, günlük olayların borsada fiyatların düşmesine neden olduğu, ancak yatırım beklentisi içerisinde alınan hisselerin beklenti gerçekleştiğinde gerçek değerini bulduğu, ayrıca 30/09/2023 tarihinden sonra gelecek bilançoların hisselerin fiyatını olumlu etkileyeceğinin meşhur ve maruf bir vakıa olduğu, tasarruf haklarının ellerinden alınıp aracı kuruma teslim edilmesinin hukuken telafisi olmayan zararlara yol açacağı, aracı kurumun beklentilerin gerçekleşip gerçekleşmediğine borsanın düşüşüne bakmadan hisselerini düşük fiyattan ucuza satacağı, İcra İflas Kanunu'nda bile hacizli malın hangi usulle satılacağı belirtilmiş ve bu konuda alacaklıya değil Devlete yetki verilmişken Tebliğ ile alacaklıya sınırsız yetki verilmesinin açıkça hukuka aykırı olduğu, ülke ekonomisinin zarara uğratılabileceği, kesinleşmiş bir mahkeme kararı olmadan ve sınırları çizilmeden aracı kurumlara satış yetkisi verilmesinin piyasanın dengesini sarsacağı ileri sürülmüştür.

DAVALININ SAVUNMASI : 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 101. maddesinin birinci fıkrasında geçici veya sürekli olarak işlem yapılmasının yasaklanması dahil, "piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişini teminen gerekli her türlü tedbiri alma ve bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme" konusunda açıkça yetki verildiği, bu yetki çerçevesinde V-101.1 sayılı Bilgi

Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği'nin hazırlanarak yürürlüğe girdiği, Tebliğ'in uygulanmasıyla bağlantılı olarak tespit edilen gereklilikler ve uygulamada ortaya çıkan sorunlar da dikkate alınarak, gerekli görülen değişikliklerin yapılmasına da yetkili olduğu, kanunla verilen yetkilerin sınırlarının aşılması veya Anayasa'nın ruhuna ya da idare hukuku ilkelerine aykırılık durumunun söz konusu olmadığı, pay piyasası için mevcut kuralların VIOP piyasası için düzenlenmemiş olmasının oluşturduğu hukuki boşluğun doldurulması amacıyla değişiklik yapıldığı, davacıların dahil olduğu grup tarafından VIOP'ta yapılan işlemler neticesinde oluşan teminat açıklarının aracı kurumlar tarafından karşılanması gereği doğduğu, şahıslar hakkında işlem yasağı kararı verildiğinden söz konusu tutarlar ödendikten sonra aracı kurumlarca bahse konu müşteri borçlarının tahsil edilebilmesi konusunda başvuru yapılarak Tedbirler Tebliği'nin 15/2 ve 15/8 maddelerinin uygulama alanıyla iligili Kurul görüşüne başvurulmasının ardından, pay piyasasında yapılan işlemler yönünden Tebliğ'de bulunan düzenlemelerin VIOP'ta gerçekleştirilen işlemlerle bağlantılı olarak bulunmadığının tespit edildiği, mevzuat boşluğunu gidermeye yönelik olarak düzenleme yapıldığı, uygulamadan ortaya çıkan gereklilikler çerçevesinde değişiklik yapılmış ise de, davacıların müşterisi olduğu aracı kurumlara yönelik bir düzenleme olduğunun iddia edilemeyeceği, sermaye piyasalarının dinamik ve hızlı değişim gösteren bir alan olması nedeniyle mevcut düzenlemelerin uygulamada ortaya çıkan sorunlar çerçevesinde revize edilmesi ihtiyacının ortaya çıkabildiği, düzenleme ile amaçlanan hususun somut olayda grup tarafından gerçekleştirilen işlemlerle ortaya çıktığı gibi sermaye piyasalarında sistematik riske neden olabilecek durumların önlenmesi olduğu, grup tarafından VIOP'ta yapılan işlemler sonucunda aracı kurumların müşterilerin işlemlerinden kaynaklı riskleri neticesinde müşterilerinden oluşan alacaklarının, aracı kurumların sermaye yeterliliği rasyolarına zarar verdiği, asgari öz sermaye açıklarının ve sermaye yeterliliği taban açıklarının ortaya çıkmasına neden olduğu, mali durumlarında bozulmalara yol açıldığı ve sermaye piyasasında sistemik riskin meydana gelmesine neden olunduğu, düzenlemenin esas amacının aracı kurumların menfaatinin korunması değil, sermaye piyasasının etkin ve sağlıklı işleyişinin temin edilmesi amacıyla yapıldığı, aksi halde çok sayıda aracı kurumun mali durumunda bozulma yaşanmasının piyasada domino etkisi oluşturarak tedrici tasfiye ve iflas ile sonuçlanabilecek süreçlere sebebiyet verebilecek mahiyette olduğu, Tedbirler Tebliği'nin ilk yazımı sırasında öngürülmeyen bu durumun sonradan yaşanan gelişmeler ile ortaya çıkmış olması nedeniyle konunun açık bir ikincil boşluk olarak değerlendirildiği, hakkında suç duyurusunda bulunulan ve 2 yıl süreyle işlem yasağı uygulanan şahısların kendi kusurlarından yararlandırılması, hatta yatırım kuruluşu aleyhine haksız zenginleşmesi anlamına gelebileceği de dikkate alınarak, gelecekte yatırım kuruluşlarının müşterilerinin söz konusu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri yönünde farklı uygulamalar benimsemelerine ve merkezi karşı tarafa karşı yükümlülüklerini yerine getirmemeleri yolunu seçerek takas merkezinin temerrüdü dolayısıyla piyasanın geneli için sistematik risk oluşturabilecek sonuçların ortaya çıkmasına da yol açılabileceğinin değerlendirildiği, Tebliğ'in 16. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca aracı kurumların yatırımcıların hesaplarında gerçekleştirecekleri her türlü hukuka aykırı işlemlerden sorumluluklarının doğacağı, zarar meydana gelmişse sözleşmesel ilişki kapsamında taleplerin ileri sürülebileceği, aracı kurumların müşteriler adına davranma sorumluluğunun yansıması olarak ...'a karşı sorumluluklarının yerine getirilebilmesi için borçlu müşteri hesapları üzerinde tasarrufta

bulunabilme yetkileri olmasının önem arz ettiği, aracı kurumlara verilen sorumluluğun yansıması olarak müşteri hesaplarında tasarruf yetkisinin sistemin işlerliğinin bir parçası olduğu, düzenleme ile aracı kurumlara uygulamada mevcut olmayan yeni bir imkan sağlanmadığı, yalnızca işlem yasağı kararı nedeniyle yasaklı pay statüsüne alınan payların da, işlem yasağı kararı bulunmayan müşteriler bakımından yatırım kuruluşları ile akdedilen sözleşmeler kapsamında, bu kuruluşların alacaklarına karşılık satılmasına/virmanlanmasına imkan tanındığı, derhal uygulanma ilkesi gereği de düzenlemenin henüz tamamlanmamış hukuki işler yönünden de uygulanacağının açık olduğu, haklı beklentiden ve baskın kamu yararından söz edilmesine imkan bulunmadığı, ...'ın hesaplarından 3 farklı günde toplam 269.849.732,67-TL, ... hesaplarından 11 farklı günde toplam 393.333.091,86-TL olmak üzere toplam 663.182.824,53-TL'lik satış işlemi gerçekleştirildiği, pay fiyatlarında herhangi bir olumsuz etkinin meydana gelmesi söz konusu olmadığı gibi davacıların menfaatleri ihlal edilerek dava tarihi itibarıyla 103.496.500,00-TL olan payların daha düşük fiyat üzerinden satılması gibi bir durumun da söz konusu olmadığı, dava konusu değişikliğin hukuka uygun olduğu savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'UN DÜŞÜNCESİ : Davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI ...'İN DÜŞÜNCESİ : Dava; 19/09/2023 tarih ve 32314 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği (V-101.1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (V-101.1.a)'in iptali istemiyle açılmıştır.

30/12/2012 tarih ve 28513 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "(1) Bu Kanun'un amacı; sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması için sermaye piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesidir."; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, "(1) Sermaye piyasası araçları, bu araçların ihracı, ihraççılar, halka arz edenler, sermaye piyasası faaliyetleri, sermaye piyasası kurumları, borsalar ile sermaye piyasası araçlarının işlem gördüğü diğer teşkilatlanmış piyasalar, piyasa işleticileri, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği, merkezî takas kuruluşları, merkezî saklama kuruluşları, Merkezî Kayıt Kuruluşu ve Sermaye Piyasası Kurulu bu Kanun hükümlerine tabidir. Halka açık olmayan anonim ortaklıkların halka arz edilmeyen pay ihraçları, bu Kanun kapsamı dışındadır. (2) Bu Kanun'da ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan ikincil mevzuatta hüküm bulunmayan ve diğer kanunlarda bu Kanun'un uygulanmayacağının belirtildiği hâllerde genel hükümler uygulanır."; "Bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı incelemelerinde uygulanacak tedbirler" başlıklı 101. maddesinde, "(1) Kurul, 106. ve 107. maddelerde sayılan fiilleri işlediğine dair makul şüphe bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin yetkilileri ile ilgili sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak; a) Borsalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapılmasının yasaklanması, ... dâhil piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişini teminen gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."; "Bilgi suistimali" başlıklı 106. maddesinde, "(1) Doğrudan ya da dolaylı olarak sermaye piyasası araçları ya da ihraççılar hakkında, ilgili sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikteki ve henüz kamuya duyurulmamış bilgilere dayalı olarak ilgili sermaye piyasası araçları için alım ya da satım emri veren

veya verdiği emri değiştiren veya iptal eden ve bu suretle kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden; a) İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarının yöneticileri, b) İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarında pay sahibi olmaları nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler, c) İş, meslek ve görevlerinin icrası nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler, ç) Bu bilgileri suç işlemek suretiyle elde eden kişiler, d) Sahip oldukları bilginin bu fıkrada belirtilen nitelikte bulunduğunu bilen veya ispat edilmesi hâlinde bilmesi gereken kişiler, üç yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, bu suçtan dolayı adli para cezasına hükmedilmesi hâlinde verilecek ceza elde edilen menfaatin iki katından az olamaz."; "Piyasa dolandırıcılığı" başlıklı 107. maddesinde, "(1) Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarına, fiyat değişimlerine, arz ve taleplerine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandırmak amacıyla alım veya satım yapanlar, emir verenler, emir iptal edenler, emir değiştirenler veya hesap hareketleri gerçekleştirenler üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin günden on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, bu suçtan dolayı verilecek olan adli para cezasının miktarı, suçun işlenmesi ile elde edilen menfaatten az olamaz. (2) Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkilemek amacıyla yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi veren, söylenti çıkaran, haber veren, yorum yapan veya rapor hazırlayan ya da bunları yayan ve bu suretle menfaat sağlayanlar üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. ..." hükümleri yer almaktadır.

Yasanın "Merkezî karşı taraf" başlıklı 78. maddesinde, "(1) Kurul, merkezî takas kuruluşlarının, alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettikleri merkezî karşı taraf uygulamasını, piyasalar veya sermaye piyasası araçları itibarıyla zorunlu tutabilir. Borsalar veya teşkilatlanmış diğer pazar yerleri de nezdinde işlem gören sermaye piyasası araçlarıyla ilgili merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler. Merkezî takas kuruluşları organize para piyasalarında merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler. (2) Takas kuruluşlarının merkezî karşı taraf görevini üstlendiği takas işlemlerinde mali sorumluluğu, tesis edilecek limitler dâhilinde ve üyelerden alınacak teminatlar ile diğer garantiler çerçevesinde belirlenir. Merkezî karşı taraf hizmeti çerçevesinde takas kuruluşları tarafından alınan teminatların mülkiyeti takas kuruluşuna geçer. Mülkiyeti takas kuruluşuna geçen teminatlara aksi Kanun'da öngörülmedikçe 47 nci maddenin ikinci ve beşinci fıkraları ile dördüncü fıkrasının (a) bendi uygulanır. Takas kuruluşları, üyelerinin müşterilerine olan yükümlülüklerinden sorumlu değildir. Takas kuruluşları, merkezî karşı taraf hizmeti verdikleri piyasalarda temerrüt yönetimi kapsamında, üyelerin teminatları, garanti fonu ve kendi sermayelerinin yanı sıra, sigortasözleşmeleri, kârlardan kesinti yapılması, müşterilerin pozisyonlarının ve teminatlarının gerektiğinde resen veya temerrüt eden üyenin müşterilerinin talebiyle temerrüt eden üyelerin rızası da şart olmaksızın diğer üyelere taşınması, pozisyonların resen kapatılması, aynı tarafla olan borç, alacak, pozisyon, teminat, hak ve yükümlülüklerin netleştirilmesi ve Kurulca uygun görülecek diğer yöntemleri de kullanabilirler. (3) Merkezî takas kuruluşları, temerrüt yönetiminde kullanmak üzere sermaye ve sermaye benzeri kaynak temin edebilir, teminat ve garanti fonu varlıklarını temerrüt yönetimi çerçevesinde likidite temin etmek için borçlanma amacıyla teminat gösterebilir. Merkezî takas kuruluşları nakdî teminatları nemalandırma veya menkul kıymetlerin saklanması amacıyla bankalar ve saklama kuruluşlarında kendi adlarına açılacak hesaplarda bulundurabilirler. Merkezî

takas kuruluşları tarafından temerrüt yönetimine tahsis edilen sermaye ve sermaye benzeri kaynaklar hakkında da 73. maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır. 73. maddenin ikinci fıkrası ile 79. maddenin birinci fıkrası, takas mutabakatının nihai olarak sonuçlanmasına kadar geçecek süre ile sınırlı olmak üzere, merkezî takas kuruluşu veya merkezî saklama kuruluşu nezdindeki takas ve mutabakat hesaplarına yatırılan veya transfer edilen anapara değişimli para ve/veya kıymet takası işlemlerine konu varlıklar hakkında da uygulanır. (4) Merkezî karşı taraf uygulamasına tabi sermaye piyasası araçlarında takas üyeliğine ve üyelik türlerine ilişkin şartlar, üyelerin yükümlülükleri ile sermaye, iç denetim ve risk yönetim sistemlerine ilişkin asgari hususları da içerecek şekilde, Kurulun onayı alınmak suretiyle ilgili takas kuruluşu tarafından düzenlenir. (5) Merkezî karşı taraf hizmeti verecek merkezî takas kuruluşlarının ilgili sermaye piyasası araçlarında üstlenmiş oldukları mali riskler ile diğer risklere uyumlu olarak yeterli düzeyde sermaye bulundurması, bilgi işlem altyapısı ile iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerini kurması ve idame ettirmesi zorunludur. Bu kuruluşların iç denetim birimleri, risk yönetim ve bilgi işlem altyapılarının güvenilirliğini ve yeterliliğini asgari altı aylık dönemler itibarıyla kontrol etmek ve sonuçlarını Kurula bildirmekle yükümlüdürler. Kurul, söz konusu kontrolün daha sıklıkla yapılmasına karar verebilir ve söz konusu hususlara ilişkin bağımsız denetim yapılmasını isteyebilir. Ayrıca Kurul, merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluşun mali yeterliliğinin stres testleri de dâhil olmak üzere öngöreceği yöntemlerle değerlendirilmesini istemeye, gerekli görmesi hâlinde kredi derecelendirmesi yapılmasını talep etmeye yetkilidir. (6) Kurul, finansal istikrarın korunmasını teminen sistemik öneme sahip olan bu kuruluşlara ve üyelerine ilişkin sermaye de dâhil olmak üzere ek yükümlülükler getirebilir. (7) Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluş tarafından alınan teminatlar ile hesap sahiplerinin malvarlıklarının bu kuruluşun mal varlığından ayrı izlenmesi esastır. Takasınyerine getirilmesine ilişkin işlemler hariç olmak üzere merkezî karşı taraf hizmeti veren kuruluş söz konusu teminat veya varlıkları tevdi amaçları dışında kullanamaz. Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluş bu fıkraya uyumun sağlanmasını teminen gerekli önlemleri alır. (8) Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluşların, her işlemde işlemin tarafları ile ayrı ayrı sözleşme yapması zorunlu değildir. (9) (Ek: 14/4/2016 - 6704/27 md.) Bu madde kapsamında yürütülecek temerrüt yönetimine ilişkin usul ve esaslar ile takas kuruluşlarının merkezî karşı taraf hizmeti nedeniyle üyelerinden alacağı teminatlar ve bünyelerinde yer alacak garanti fonlarına ilişkin usul ve esaslar takas kuruluşunun önerisi üzerine Kurul tarafından belirlenir. (10) (Ek: 14/4/2016 - 6704/27 md.) Merkezî takas kuruluşları tarafından merkezî karşı taraf hizmeti sundukları her bir piyasa için tahsis edilen sermaye veya sermaye benzeri kaynaklar, alınan teminatlar ve oluşturulan garanti fonları amaçları dışında kullanılamaz. Sermaye piyasalarına ilişkin olarak sunulan merkezî karşı taraf hizmeti kapsamında alınan teminatlar ve garanti fonu varlıkları, para piyasalarına ilişkin olarak aynı kapsamda alınan teminatlar ve garanti fonu varlıklarından ayrı olarak izlenir." hükmü bulunmaktadır.

21/01/2014 tarihli 28889 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan V-101.1 Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği'nin "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Tebliğ'in amacı; 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 106. ve 107. maddelerinde sayılan fiillerin işlendiğine dair makul şüphe bulunan hâllerde veya bu fiillerin işlendiğinin tespit edilmesi hâlinde gerekli tedbirlerin alınarak piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişinin

temin edilmesidir."; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, "(1) Bu Tebliğ'in kapsamını; Kanun'un 101. maddesinin birinci fıkrasında sayılan tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar oluşturmaktadır."; "Dayanak" başlıklı 3. maddesinde, "(1) Bu Tebliğ, Kanun'un 101. maddesinin birinci fıkrasına dayanılarak düzenlenmiştir."; "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 4. maddesinde, "(1) Bu Tebliğ'de geçen; ... ç) Geçici işlem yapma yasağı: 6 aydan 2 yıla kadar olan işlem yapma yasağını, ... g) Makul şüphe: Sermaye piyasalarında; işlem gerçekleştiren kişilerin veya onlarla birlikte hareket edenlerin işlem kalıpları ve hesaplarında gerçekleştirilen transferler, sermaye piyasası araçlarının geçmiş dönem fiyat miktar analizleri, fiili dolaşım oranları, sermaye piyasası araçları ile ilgili haber ve açıklamalar, ihbar veya şikâyetler ile bunları destekleyen emareler dikkate alınarak yapılan incelemeler sonucunda Kanun'un 106. ve 107. maddelerinde sayılan fiillerin işlendiğine dair oluşan şüpheyi, ... h) İşlem yapma yasağı: Bu Tebliğ'in İkinci Bölümünde düzenlenen yasağı, ... i) Sürekli işlem yapma yasağı: 5 yıllık işlem yapma yasağını, ... ifade eder." kuralı yer almaktadır.

Tebliğ'in "İşlem yapma yasağı tedbirinin uygulanacağı haller" başlıklı 5. maddesinde, "(1) Kurulca yapılan incelemelerde, haklarında makul şüphe bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin yetkilileri hakkında, incelemenin sonuçlanması beklenmeksizin Kurul tarafından borsalarda işlem yapma yasağı kararı verilebilir.

(2) Kanun'un 106 ncı ve 107 nci maddelerinde sayılan fiilleri işlemesi nedeniyle Kurulca haklarında Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına karar verilen gerçek veya tüzel kişilerin yetkilileri ile hesapları suça konu fiillerde kullanılan tüzel kişiler hakkında Kurul tarafından borsalarda işlem yapma yasağı kararı verilebilir.

(3) Haklarında işlem yapma yasağı kararı verilen kişilerin, incelemeye konu fiilleri başka kişiler adına açılmış hesaplar üzerinden gerçekleştirmeleri halinde, hesapları kullanılan kişiler hakkında da Kurul tarafından borsalarda işlem yapma yasağı kararı verilebilir.";

"Geçici işlem yapma yasağı" başlıklı 6. maddesinde, "(1) Makul şüphe ile Kurul tarafından işlem yapma yasağı kararı verilmesi durumunda geçici işlem yapma yasağısüresi 6 ay olarak uygulanır. Ancak Kurul bu süreyi 6 ay daha uzatmaya yetkilidir.

(2) Kanun'un 106. ve 107. maddelerinde sayılan fiilleri işlemesi nedeniyle Kanun'un 115 incimaddesi uyarınca Kurul tarafından Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına karar verilmesi durumunda ilgili kişiler hakkında geçici işlem yapma yasağısüresi 2 yıl olarak uygulanır.

(3) İkinci fıkra kapsamında işlem yasağısüresinin hesaplanmasında aynı fiil ile ilgili olarak birinci fıkra kapsamında işlem yasaklı olarak kalınan süre 2 yıllık süreden indirilir.";

"İşlem yapma yasağı kapsamındaki sermaye piyasası araçları" başlıklı 9. maddesinde, "(1) Haklarında Kurul kararıyla işlem yapma yasağı getirilen gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin yetkilileri, işlem yapma yasağının geçerli olduğu süre boyunca borsalarda işlem gören ve aşağıda sayılan sermaye piyasasıaraçlarının alım satımını yapamazlar ve bu araçlara ilişkin emir iletemezler: a) Paylar, b) Borsa yatırım fonu katılma payları, c) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının

(b) bendinde belirtilenler hariç olmak üzere vadeli işlem sözleşmeleri, ç) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilenler hariç olmak üzere opsiyon sözleşmeleri, d) Varantlar, e) Dayanak varlığı borsa endeksi veya borsada işlem gören paylar olan sertifikalar, f) Borsalarda işlem gören ve Kurulca belirlenecek diğer sermaye piyasası araçları.

(2) Kurul, gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin yetkililerine getirilecek işlem yapma yasağının kapsamını belirli sermaye piyasası araçlarına yönelik olarak sınırlamaya yetkilidir.";

"MKK tarafından yapılacak işlemler" başlıklı 13. maddesinde, "(1) Kurul tarafından işlem yapma yasağı kararlarının MKK'ya tebliği ile birlikte MKK tarafından, haklarında işlem yapma yasağı kararı bulunan kişilere ait hesaplara işlem yapma yasağı kaydı işlenir. Bu kişilere ait ve/veya işlem yapma yasağına ilişkin Kurul kararı kamuya duyurulduğu anda, henüz gerçekleşmemiş olsa bile, borsalardaki emir kabul esaslarına göre borsalara intikal ettirilmiş bulunan alım emirleri sonucu yasaklının MKK nezdindeki hesabına intikal eden / mülkiyetine geçen: a) İncelemeye konu edilmiş paylar, takas işlemlerine konu edilmelerinin önlenmesini teminen yasaklı paylar statüsünde izlenir. b) İncelemeye konu edilmiş varantlar takas işlemlerine konu edilmelerinin önlenmesini teminen yasaklı varantlar statüsünde izlenir. c) Dayanak göstergeye dayalı varantlar hariç olmak üzere, işlem yapma yasağına neden olan işlemlerin varant piyasasında gerçekleştirilmesi durumunda söz konusu varanta dayanak olan paylar da takas işlemlerine konu edilmelerinin önlenmesini teminen yasaklı paylar statüsünde izlenir. ç) İşlem yapma yasağına neden olan işlemlerin pay piyasasında olması durumunda; incelemeye konu edilmiş payların dayanak teşkil ettiği varantlar takas işlemlerine konu edilmelerinin önlenmesini teminen yasaklı varantlar statüsünde izlenir. d) İşlem yapma yasağına neden olan işlemlerin pay piyasasında olması durumunda incelemeye konu edilmiş paylar, varantın dayanak endeksi içinde yer alsa dahi söz konusu varant yasaklı varantlar statüsünde izlenmez. e) İncelemeye konu edilmiş paylar dışındaki paylar borsada işlem görmeyen paylar statüsünde izlenir. f) İncelemeye konu edilmiş varantlar dışındaki varantların statüsünde Kurul tarafından işlem yapma yasağı kararı verildiği tarihten itibaren 20 iş günü sonuna kadar herhangi bir değişiklik yapılmaz. g) Kurul tarafından işlem yapma yasağı kararı verildiği tarihten itibaren 20 iş günü içerisinde tasfiye edilmeyen incelemeye konu edilmemiş varantlar ve borsada işlem görmeyen paylar, yasaklı statüsüne alınır. ğ) Hakkında işlem yapma yasağı kararı bulunan şahsın MKK nezdindeki hesaplarında bulunan ve işlem yapma yasağı süresi sona ermeden vadesi dolan varantların vade sonunda tasfiyesi sağlanır. h) Borsada işlem gören sertifikalar hakkında da bu maddenin varantlarla ilgili olan bentlerindeki hükümler uygulanır. ı) İncelemeye konu edilmiş borsa yatırım fonu katılma payları, yasaklı paylar statüsünde izlenir. i) Kurul tarafından işlem yapma yasağı kararı verildiği tarihten itibaren 20 iş günü içerisinde tasfiye edilmeyen incelemeye konu edilmemiş borsa yatırım fonu katılma payları, yasaklı statüsüne alınır.

(2) İncelemeye konu olan paylar, varantlar, sertifikalar, borsa yatırım fonu katılma payları ve diğer sermaye piyasası araçları yasaklı statüsüne alındıktan sonra işlem yapma yasağı süresince borsalarda alım veya satıma konu edilemezler. Söz konusu hususlara ilişkin açıklamalar MKK tarafından Kamuyu Aydınlatma Platformu aracılığıyla duyurulur.

(3) İşlem yapma yasağının getirildiği tarihten sonra, birinci fıkrada sayılan haller dışında, yasaklının MKK nezdindeki hesabına intikal eden/mülkiyetine geçen sermaye piyasasıaraçlarının kıymet

kodları farklılaştırılmaz.

(4) İşlem yapma yasağına ilişkin Kurul kararının kamuya duyurulmasından önce, ilgili kişilerin gerçekleştirmiş olduğu veya borsalardakiemir kabulesaslarına göre borsalara intikal ettirmiş oldukları alım veya satım emirleri sonucunda gerçekleşen işlemlere ilişkin takas yükümlülüklerinin ve İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. nezdindeki ödünç pay piyasası yükümlülüklerinin yerine getirilmesine izin verilir. Söz konusu nitelikteki işlemlerin takas yükümlülüklerinin yerine getirilmesine yönelik olarak MKK tarafından gerekli kıymet tanım değişiklikleri yapılır. Kıymet tanımı değiştirilen payların ve yasağa konu diğer sermaye piyasası araçlarının yatırım kuruluşlarınca virman ve işleme aracılık eden yatırım kuruluşunca takas kurumu nezdindeki hesaplar arasıaktarımına izin verilir.

(5) Kıymet kodları farklılaştırılan sermaye piyasası araçlarının her bir şirkete ait pay bazındaki kıymet kodu ve nominal tutar bilgileri MKK tarafından tespit edilerek Kurula bildirilir." kuralı yer almaktadır.

Tebliğ'in 14. maddesinde, Yasaklı sermaye piyasası araçları ile borsalarda işlem görmeyen sermaye piyasası araçlarının satışı, 15. maddesinde, Hakkında işlem yapma yasağı kararı verilen kişinin yatırım kuruluşlarına olan kredi borcunun kapatılması; 16. maddesinde de, Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.
Dava konusu edilen, 19/09/2023 tarih ve 32314 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği (V-101.1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (V-101.1.a)'in 16. maddesine 5. fıkra olarak, "(5) - (Ek:RG-19/9/2023-32314) Haklarında işlem yapma yasağı kararı alınmış kişilerin Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasındaki mevcut açık pozisyonlara ilişkin takas ve/veya teminat tamamlama yükümlülüklerinin yatırım kuruluşlarınca yerine getirilmesi durumunda, yatırım kuruluşları kendilerine söz konusu takas ve/veya teminat tamamlama yükümlülüğünü yerine getirmemesi sebebiyle borçlu olan müşterileri ile yatırım hizmet ve faaliyetleri bağlamında akdedilen sözleşmelerde hüküm bulunması kaydıyla kendi nezdinde yer alan hesaplardaki borçlu müşterilerine ait sermaye piyasası araçlarını Borsa'da veya ilgili aracın Borsa'da işlem görmemesi halinde Borsa dışında satarak veya virmanlayarak alacaklarını tahsiledebilirler. Bu fıkra uyarınca yapılacak satışlarda yatırım kuruluşları tarafından, ekte yer alan taahhütname (Ek-2), yatırım kuruluşu imza sirküleri ve taahhütnamede verilen bildirimleri destekleyici belge ve kayıtlar MKK'ya gönderilir. Bu fıkra kapsamında gerçekleştirilecek işlemler bakımından 15 incimaddenin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi, dördüncü, altıncı ve yedinci fıkraları kıyasen uygulanır, yapılacak satış işlemleri kapsamında gerekli kıymet tanım değişikliklerini yapmaya, hesaplar arası aktarım işlemlerine onay vermeye MKK yetkilidir. Bu fıkra kapsamında yapılacak satış ve/veya virman işlemlerine ilişkin yatırım kuruluşları ile müşterileriarasındaki uyuşmazlıklar genel hükümlere tabidir." hükmü ile "Başvuruların Sonuçlandırılması" başlıklı Geçici Madde 1-" (Ek:RG-19/9/2023-32314) (1) 16. maddenin beşinci fıkrası, haklarında işlem yapma yasağı kararı alınmış kişilerin işlem yapma yasağı uygulanmadan önce Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında gerçekleştirdikleri işlemlere ilişkin takas ve/veya teminat tamamlama yükümlülükleri, mezkur fıkranın yürürlüğe

girdiği tarihten önce doğmuş ve bu yükümlülüklerin yatırım kuruluşlarınca yerine getirilmiş olduğu hallere de uygulanır.

" hükmü eklenmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; Borsa İstanbul Banka Endeksi'ni oluşturan paylarda meydana gelen fiyat ve miktar hareketlerinin incelenmesi sonucunda hazırlanan 29/09/2022 tarihli Denetleme Raporlarında, inceleme döneminde söz konusu bankacılık sektörü paylarında ve bu paylara ait vadeli işlem sözleşmelerinde aralarında davacılarında bulunduğu bazı kişilerin gerçekleştirdiği işlemlerle SPK'nun 107/1 maddesinde tanımlanan "İşlem Bazlı Piyasa Dolandırıcılığı" suçunun unsurlarının oluştuğu tespit ve değerlendirmelerine yer verildiği, bunun üzerine davacılar ve raporda adı geçenler hakkında davalı idarece suç duyurusunda bulunularak işlem yasağı kararı tesis edildiği, bu kişilerin hesaplarındaki payların yasaklı paylar statüsüne alınmasına ve gerekli işlemlerin ve bilgilendirilmelerin yapılması için Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.'ye Türkiye sermaye Piyasaları Birliğine bildirimde bulunulmasına karar verildiği, ilgililerin işlemlere konu fiilleri ve teminat tamamlama ve vadeli işlem kontratlarından kaynaklanan takas yükümlülüklerini yerine getirmemeleri nedeniyle ilgili sözleşmelerden doğan nakit teslim borcunun aracı kurumlarca yerine getirildiği, suç duyurusunda bulunulan eylemleri nedeniyle haklarında açılan kamu davasının derdest bulunduğu ve yargılanmalarının devam ettiği, davacıların ise kendilerine uygulanan yaptırım işlemlerinin dayanağı olarak gördükleri Tebliğ değişikliğinin iptali istemiyle bu davayı açtıkları anlaşılmaktadır.

Davacılar bu tebliğ değişikliğinin, anayasanın ruhuna ve idare hukuku ilkelerine aykırı olduğunu, genel düzenleyici işlem niteliğinde olmayıp kişiye ve duruma özel olarak tesis edildiği, mülkiyet hakkına ve hukuk güvenliği ilkesine aykırı olduğu, kamu davasının devam ettiği ve dava sonunda bazı şeylerin aydınlanacağı, bu aşamada tebliğ değişikliğinin hukuka aykırı olduğu, ICBC nezdinde yer alan paylarının satışının borsayı olumsuz etkileyeceği ve yatırımcıların aleyhine olacağı, kamu yararı yok sayılarak birkaç aracı kurumun menfaati doğrultusunda düzenleme getirildiği, tebliğ hükmü doğrultusunda yapılacak satış işlemlerinin piyasa bozucu etkisi olacağı ileri sürülerek düzenlemenin iptali istenilmiştir.

Yukarıda metnine yer verilen SPK'nun 101. maddesinde davalı Kuruma, makul şüphe bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin yetkilileri ile ilgili sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak; borsalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapılmasının yasaklanması dâhil piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişini teminen gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkili olduğu kurala bağlanmış olup anılan yetki çerçevesinde, Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliğ'inde değişikliğe gidilerek yürürlüğü sağlanmış olduğundan yetki konusunda hukuka aykırılıktan söz edilemez.

Tebliğ değişikliği ile getirilen 16/5. maddesi hükmüyle; haklarında işlem yapma yasağı getirilen kişilerin Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasındaki (VİOP) pozisyonlarına ilişkin takas ve/veya teminat tamamlama yükümlülüklerinin yatırım kuruluşlarınca yerine getirilmesi durumunda, yatırım kuruluşlarının müşteriyle yaptıkları sözleşmelerde hüküm bulunması kaydıyla kendi nezdinde yer alan hesaplardaki borçlu müşterilerine ait sermaye piyasası araçlarını satarak veya virmanlayarak

alacaklarını tahsil edebilmelerinin imkanı getirilmiştir. Eklenen geçici 1. madde hükmüyle de, Tebliğ'in 16/5. madde hükmünün tamamlanmamış hukuki ilişkiler açısından uygulanacağına açıklık getirilmiştir.

Tebliğ değişikliği ile getirilen bu hükümlerin, piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişini teminen gerekli hertürlü tedbiri alma ve bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi çerçevesinde davalı idarece mevzuat boşluğunu giderici düzenleme yapıldığı, düzenlemenin merkezi karşı taraf uygulamasının sistematik risklerinin azaltılmasına yönelik olduğu, VİOP'ta çok sayıda müşterinin teminat açığının oluşması ve bu açıkların merkezi karşı taraf üyesi olmaları nedeniyle aracı kurum tarafından karşılanması gerekliliği karşısında, aracı kurumların uhdesinde bulunan haklarında işlem yasağı getirilmiş müşteriye ait sermaye piyasası araçlarının resen satılarak karşılanmasına yönelik düzenlemede, davacıların iddialarının aksine, kamu yararına, piyasa gerekliliklerine ve hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddi gerektiği, düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesince, taraflara önceden bildirilen 19/12/2024 tarihinde yapılan duruşmada, davacı vekili Av. ...ve davalı idare vekilleri Av. ... ile Av....'in geldikleri, Danıştay Savcısının hazır olduğu görülmekle, açık duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra taraflara son kez söz verilip, duruşma tamamlandı. Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

MADDİ OLAY VE HUKUKİ SÜREÇ :

Sermaye Piyasası Kurulunca (Kurul) BİST Banka Endeksinde yer alan Akbank T.A.Ş. (AKBNK), Türkiye Halk Bankası A.Ş. (HALKB), Şekerbank T.A.Ş. (SKBNK), Türkiye Garanti Bankası A.Ş. (GARAN), Türkiye İş Bankası A.Ş. (ISCTR), Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. (VAKBN), Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (YKBNK), Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. (TSKB) ve İş Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı (ISGYO) paylarında, ilgili payların Ağustos ve Eylül 2022 vadeli sözleşmelerinde 01/07/2022-21/09/2022 döneminde meydana gelen fiyat ve miktar hareketlerinin 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde incelenmesi sonucunda ... tarih ve ... sayılı Kurul kararıyla, diğer hususların yanı sıra söz konusu dönemde AKBNK, GARAN, ISCTR, SKBNK, TSKB ve YKBNK ile ISGYO paylarının Ağustos ve Eylül vadeli sözleşmelerinde ve HALKB ve VAKBN paylarının Eylül vadeli sözleşmelerinde gerçekleştirilen ve işlem bazlı piyasa dolandırıcılığı suçu kapsamına giren işlerde sorumluluğu bulunan aralarında davacılar ... ile...'ın da bulunduğu 10 yatırımcı hakkında 6362 sayılı Kanun'un 107. maddesinin birinci fıkrası ile 115. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulmasına ve yine aralarında davacıların da bulunduğu 11 yatırımcı hakkında V-101.1 sayılı Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği'nin ilgili maddeleri uyarınca Borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda 03/10/2022 tarihinden itibaren başlamak üzere işlem yasağı uygulanmasına, haklarında işlem yasağı uygulanmasına karar verilen kişilere ilişkin olarak Tedbirler Tebliği'nin 13. maddesi ile ilgili diğer hükümleri kapsamında, işlem yasağı tesis edilen

diğer şahısların hesaplarındaki payların yasaklı paylar statüsüne alınması ve gerekli işlem ve bilgilendirmelerin yapılmasını teminen 02/10/2022 tarihinde Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. ve Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği'ne bildirimde bulunulmasına karar verilmiştir.

Kurulca İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan 30/09/2022 tarihli yazılı başvuru sonucunda başlatılan soruşturma sonucunda ... Cumhuriyet Başsavcılığı Terör ve Örgütlü Suçlar Soruşturma Bürosunun Soruşturma No:..., Esas No:... sayılı dosyasında hazırlanan... sayılı İddianame ile, davacılar hakkında, diğer hususların yanı sıra üzerlerine atılı suçlar dolayısıyla yargılamalarının yapılarak eylemlerinin yasal karşılığı olan sevk maddeleri gereğince cezalandırılmalarına ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 53. maddesinde öngörülen güvenlik tedbirlerinin uygulanmasına karar verilmesi kamu adına iddia ve talep olunmuş ve davacılar hakkında ... Asliye Ceza Mahkemesi'nin ... sayılı esasına kayden ceza davası açılmıştır.

Devamında Kurulca hazırlanan Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği (V-101.1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (V-101.1.a) 19/09/2023 tarih ve 32314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Tebliğ'de "Madde 1- 21/01/2014 tarih ve 28889 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği (V-101.1)'nin 14. maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'(1) Yasaklı statüdeki sermaye piyasası araçları, 15. maddede ve 16. maddenin beşinci fıkrasında belirtilen istisnalar dışında işlem yapma yasağı süresince hiçbir gerekçeyle borsalarda satılamaz.'

Madde 2- Aynı Tebliğin 16. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

'(5) Haklarında işlem yapma yasağı kararı alınmış kişilerin Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasındaki mevcut açık pozisyonlara ilişkin takas ve/veya teminat tamamlama yükümlülüklerinin yatırım kuruluşlarınca yerine getirilmesi durumunda, yatırım kuruluşları kendilerine söz konusu takas ve/veya teminat tamamlama yükümlülüğünü yerine getirmemesi sebebiyle borçlu olan müşterileri ile yatırım hizmet ve faaliyetleri bağlamında akdedilen sözleşmelerde hüküm bulunması kaydıyla kendi nezdinde yer alan hesaplardaki borçlu müşterilerine ait sermaye piyasası araçlarını Borsa'da veya ilgili aracın Borsa'da işlem görmemesi halinde Borsa dışında satarak veya virmanlayarak alacaklarını tahsil edebilirler. Bu fıkra uyarınca yapılacak satışlarda yatırım kuruluşları tarafından, ekte yer alan taahhütname (Ek-2), yatırım kuruluşu imza sirküleri ve taahhütnamede verilen bildirimleri destekleyici belge ve kayıtlar MKK'ya gönderilir. Bu fıkra kapsamında gerçekleştirilecek işlemler bakımından 15 inci maddenin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi, dördüncü, altıncı ve yedinci fıkraları kıyasen uygulanır, yapılacak satış işlemleri kapsamında gerekli kıymet tanım değişikliklerini yapmaya, hesaplar arası aktarım işlemlerine onay vermeye MKK yetkilidir. Bu fıkra kapsamında yapılacak satış ve/veya virman işlemlerine ilişkin yatırım kuruluşları ile müşterileri arasındaki uyuşmazlıklar genel hükümlere tabidir.' Madde 3- Aynı Tebliğe aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

'Başvuruların sonuçlandırılması

Geçici Madde 1- (1) 16. maddenin beşinci fıkrası, haklarında işlem yapma yasağı kararı alınmış kişilerin işlem yapma yasağı uygulanmadan önce Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında gerçekleştirdikleri işlemlere ilişkin takas ve/veya teminat tamamlama yükümlülükleri, mezkur fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten önce doğmuş ve bu yükümlülüklerin yatırım kuruluşlarınca yerine getirilmiş olduğu hallere de uygulanır.'

Madde 4- Aynı Tebliğe ekte yer alan Ek-2 eklenmiştir.

Madde 5- Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 6- Bu Tebliğ hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür." kurallarına yer verilmiştir.

Bunun üzerine davacılar tarafından söz konusu Tebliğ'in iptali istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

ESAS YÖNÜNDEN:

İLGİLİ MEVZUAT:

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanun'un amacı; sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması için sermaye piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesidir.";

"Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, "(1) Sermaye piyasası araçları, bu araçların ihracı, ihraççılar, halka arz edenler, sermaye piyasası faaliyetleri, sermaye piyasası kurumları, borsalar ile sermaye piyasası araçlarının işlem gördüğü diğer teşkilatlanmış piyasalar, piyasa işleticileri, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği, merkezî takas kuruluşları, merkezî saklama kuruluşları, Merkezî Kayıt Kuruluşu ve Sermaye Piyasası Kurulu bu Kanun hükümlerine tabidir. Halka açık olmayan anonim ortaklıkların halka arz edilmeyen pay ihraçları, bu Kanun kapsamı dışındadır.

(2) Bu Kanun'da ve bu Kanun'a dayanılarak yürürlüğe konulan ikincil mevzuatta hüküm bulunmayan ve diğer kanunlarda bu Kanun'un uygulanmayacağının belirtildiği hâllerde genel hükümler uygulanır.";

"Merkezî karşı taraf" başlıklı 78. maddesinde, "(1) Kurul, merkezî takas kuruluşlarının, alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettikleri merkezî karşı taraf uygulamasını, piyasalar veya sermaye piyasası araçları itibarıyla zorunlu tutabilir. Borsalar veya teşkilatlanmış diğer pazar yerleri de nezdinde işlem gören sermaye piyasası araçlarıyla ilgili merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler. Merkezî takas kuruluşları organize para piyasalarında merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler.

(2) Takas kuruluşlarının merkezî karşı taraf görevini üstlendiği takas işlemlerinde mali sorumluluğu, tesis edilecek limitler dâhilinde ve üyelerden alınacak teminatlar ile diğer garantiler çerçevesinde belirlenir. Merkezî karşı taraf hizmeti çerçevesinde takas kuruluşları tarafından alınan

teminatların mülkiyeti takas kuruluşuna geçer. Mülkiyeti takas kuruluşuna geçen teminatlara aksi Kanun'da öngörülmedikçe 47 nci maddenin ikinci ve beşinci fıkraları ile dördüncü fıkrasının (a) bendi uygulanır. Takas kuruluşları, üyelerinin müşterilerine olan yükümlülüklerinden sorumlu değildir. Takas kuruluşları, merkezî karşı taraf hizmeti verdikleri piyasalarda temerrüt yönetimi kapsamında, üyelerin teminatları, garanti fonu ve kendi sermayelerinin yanı sıra, sigorta sözleşmeleri, kârlardan kesinti yapılması, müşterilerin pozisyonlarının ve teminatlarının gerektiğinde resen veya temerrüt eden üyenin müşterilerinin talebiyle temerrüt eden üyelerin rızası da şart olmaksızın diğer üyelere taşınması, pozisyonların resen kapatılması, aynı tarafla olan borç, alacak, pozisyon, teminat, hak ve yükümlülüklerin netleştirilmesi ve Kurulca uygun görülecek diğer yöntemleri de kullanabilirler.

...

(4) Merkezî karşı taraf uygulamasına tabi sermaye piyasası araçlarında takas üyeliğine ve üyelik türlerine ilişkin şartlar, üyelerin yükümlülükleri ile sermaye, iç denetim ve risk yönetim sistemlerine ilişkin asgari hususları da içerecek şekilde, Kurulun onayı alınmak suretiyle ilgili takas kuruluşu tarafından düzenlenir.

...

(6) Kurul, finansal istikrarın korunmasını teminen sistemik öneme sahip olan bu kuruluşlara ve üyelerine ilişkin sermaye de dâhil olmak üzere ek yükümlülükler getirebilir. ...";

İşlem tarihinde yürürlükte bulunan haliyle "Bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı incelemelerinde uygulanacak tedbirler" başlıklı 101. maddesinde, "(1) Kurul, 106. ve 107. maddelerde sayılan fiilleri işlediğine dair makul şüphe bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin yetkilileri ile ilgili sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak; a) Borsalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapılmasının yasaklanması, b) Takas yöntemlerinin değiştirilmesi, c) Kredili alım, açığa satış, ödünç alma ve verme işlemlerine ilişkin sınırlamalar getirilmesi ç) Teminat yükümlülüğü getirilmesi veya yükümlülüğün değiştirilmesi, d) Farklı pazar veya piyasalarda işlem görmesi veya farklı işlem esaslarının belirlenmesi, e) Piyasa verilerinin dağıtım kapsamının sınırlanması, f) İşlem veya pozisyon limiti getirilmesi, dâhil piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişini teminen gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(2) Kurul, 22. madde uyarınca kendi paylarını satın almak üzere bir programın uygulamaya konulması hâlinde, ilgili halka açık ortaklıkların yönetim, denetim veya sermaye bakımından doğrudan veya dolaylı olarak ilişkide bulundukları gerçek veya tüzel kişiler ile diğer ilgili kişilerin söz konusu halka açık ortaklığın paylarında işlem yapmasına sınırlama getirebilir.";

"Bilgi suistimali" başlıklı 106. maddesinde, "(1) Doğrudan ya da dolaylı olarak sermaye piyasası araçları ya da ihraççılar hakkında, ilgili sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikteki ve henüz kamuya duyurulmamış bilgilere dayalı olarak ilgili sermaye piyasası araçları için alım ya da satım emri veren veya verdiği emri değiştiren veya iptal eden ve bu suretle kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden; a) İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarının yöneticileri, b) İhraççıların veya bunların bağlı veya

hâkim ortaklıklarında pay sahibi olmaları nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler, c) İş, meslek ve görevlerinin icrası nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler, ç) Bu bilgileri suç işlemek suretiyle elde eden kişiler, d) Sahip oldukları bilginin bu fıkrada belirtilen nitelikte bulunduğunu bilen veya ispat edilmesi hâlinde bilmesi gereken kişiler, iki yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, bu suçtan dolayı adli para cezasına hükmedilmesi hâlinde verilecek ceza elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.";

"Piyasa dolandırıcılığı" başlıklı 107. maddesinde, "(1) Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarına, fiyat değişimlerine, arz ve taleplerine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandırmak amacıyla alım veya satım yapanlar, emir verenler, emir iptal edenler, emir değiştirenler veya hesap hareketleri gerçekleştirenler iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin günden on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, bu suçtan dolayı verilecek olan adli para cezasının miktarı, suçun işlenmesi ile elde edilen menfaatten az olamaz. ..." kuralları yer almıştır.

21/01/2014 tarih ve 28889 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren V-101.1 sayılı Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği'nin "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Tebliğ'in amacı; 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanun'unun 106. ve 107. maddelerinde sayılan fiillerin işlendiğine dair makul şüphe bulunan hallerde veya bu fiillerin işlendiğinin tespit edilmesi halinde gerekli tedbirlerin alınarak piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişinin temin edilmesidir."; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, "Bu Tebliğ'in kapsamını; Kanun'un 101. maddesinin birinci fıkrasında sayılan tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar oluşturmaktadır."; "Dayanak" başlıklı 3. maddesinde, "Bu Tebliğ, Kanun'un 101. maddesinin birinci fıkrasına dayanılarak düzenlenmiştir.";

"İşlem yapma yasağı tedbirinin uygulanacağı haller" başlıklı 5. maddesinde, "(1) Kurulca yapılan incelemelerde, haklarında makul şüphe bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin yetkilileri hakkında, incelemenin sonuçlanması beklenmeksizin Kurul tarafından borsalarda işlem yapma yasağı kararı verilebilir.

(2) Kanun'un 106. ve 107. maddelerinde sayılan fiilleri işlemesi nedeniyle Kurulca haklarında Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına karar verilen gerçek veya tüzel kişilerin yetkilileri ile hesapları suça konu fiillerde kullanılan tüzel kişiler hakkında Kurul tarafından borsalarda işlem yapma yasağı kararı verilebilir. ...";

"Geçici işlem yapma yasağı" başlıklı 6. maddesinde, "(1) Makul şüphe ile Kurul tarafından işlem yapma yasağı kararı verilmesi durumunda geçici işlem yapma yasağı süresi 6 ay olarak uygulanır. Ancak Kurul bu süreyi 6 ay daha uzatmaya yetkilidir.

(2) Kanun'un 106. ve 107. maddelerinde sayılan fiilleri işlemesi nedeniyle Kanun'un 115. maddesi uyarınca Kurul tarafından Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına karar verilmesi durumunda ilgili kişiler hakkında geçici işlem yapma yasağı süresi 2 yıl olarak uygulanır. ...";

"İşlem yapma yasağı kapsamındaki sermaye piyasası araçları" başlıklı 9. maddesinde, "(1) Haklarında Kurul kararıyla işlem yapma yasağı getirilen gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin

yetkilileri, işlem yapma yasağının geçerli olduğu süre boyunca borsalarda işlem gören ve aşağıda sayılan sermaye piyasası araçlarının alım satımını yapamazlar ve bu araçlara ilişkin emir iletemezler:

a) Paylar,

...

f) Borsalarda işlem gören ve Kurulca belirlenecek diğer sermaye piyasası araçları.

(2) Kurul, gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin yetkililerine getirilecek işlem yapma yasağının kapsamını belirli sermaye piyasası araçlarına yönelik olarak sınırlamaya yetkilidir.";

"MKK tarafından yapılacak işlemler" başlıklı 13. maddesinde, "(1) Kurul tarafından işlem yapma yasağı kararlarının MKK'ya tebliği ile birlikte MKK tarafından, haklarında işlem yapma yasağı kararı bulunan kişilere ait hesaplara işlem yapma yasağı kaydı işlenir. Bu kişilere ait ve/veya işlem yapma yasağına ilişkin Kurul kararı kamuya duyurulduğu anda, henüz gerçekleşmemiş olsa bile, borsalardaki emir kabul esaslarına göre borsalara intikal ettirilmiş bulunan alım emirleri sonucu yasaklının MKK nezdindeki hesabına intikal eden/mülkiyetine geçen:
a) İncelemeye konu edilmiş paylar, takas işlemlerine konu edilmelerinin önlenmesini teminen yasaklı paylar statüsünde izlenir.

...

(2) İncelemeye konu olan paylar, varantlar, sertifikalar, borsa yatırım fonu katılma payları ve diğer sermaye piyasası araçları yasaklı statüsüne alındıktan sonra işlem yapma yasağı süresince borsalarda alım veya satıma konu edilemezler. Söz konusu hususlara ilişkin açıklamalar MKK tarafından Kamuyu Aydınlatma Platformu aracılığıyla duyurulur.

(3) İşlem yapma yasağının getirildiği tarihten sonra, birinci fıkrada sayılan haller dışında, yasaklının MKK nezdindeki hesabına intikal eden/mülkiyetine geçen sermaye piyasası araçlarının kıymet kodları farklılaştırılmaz.

...";

"Yasaklı sermaye piyasası araçları ile borsalarda işlem görmeyen sermaye piyasası araçlarının satışı" başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasında, "(Değişik:RG-19/9/2023-32314) Yasaklı statüdeki sermaye piyasası araçları, 15. maddede ve 16. maddenin beşinci fıkrasında belirtilen istisnalar dışında işlem yapma yasağı süresince hiçbir gerekçeyle borsalarda satılamaz. ...";

"Hakkında işlem yapma yasağı kararı verilen kişinin yatırım kuruluşlarına olan kredi borcunun kapatılması" başlıklı 15. maddesinde, "(1) Kurul tarafından verilen işlem yapma yasağı kararının tebliği ile birlikte MKK, yatırım kuruluşlarına yapacağı bildirim sırasında, haklarında işlem yapma yasağı getirilen kişilere yasağın getirildiğinin ilan veya tebliğ edildiği tarih itibarıyla kullandırılmış bulunan sermaye piyasası aracı işlemleri ile ilgili kredi tutarlarına ve bu kredilerin teminatı olarak yatırım kuruluşları nezdinde tutulan ilgili kişilere ait sermaye piyasası araçlarına ilişkin bilgileri Kurula gönderilmek üzere kendisine iletilmesini talep eder.

(2) Sermaye piyasası mevzuatı kapsamında kullandırdıkları kredilerin teminatı olan sermaye piyasası araçlarını satarak kredi borcunu kapatmak isteyen yatırım kuruluşları MKK'ya yapılacak bildirimle birlikte ekte yer alan taahhütnameyi (Ek-1), yatırım kuruluşu imza sirkülerini ve taahhütnamede verilen bildirimlerini destekleyici belge ve kayıtları gönderirler.

(3) Yatırım kuruluşları, kendilerine sermaye piyasası aracı işlemleri ile ilgili nakit kredi borcu olan müşterilerine ait sermaye piyasası araçlarını Kurul Karar tarihinden itibaren 20 iş günü içinde satabilirler. Söz konusu satış işlemi, bir müşteriye verilebilecek en yüksek kredi tutarını aşmamak kaydı ile işlem yapma yasaklısı kişinin borcu ile sınırlıdır.

(4) Üçüncü fıkrada belirtilen süre, borsalarda yapılacak satışlarda fiyatlarda ciddi dalgalanma ve düşüş ihtimalinin bulunması durumunda, ilgili yatırım kuruluşunun talebi de dikkate alınarak Kurulca uzatılabilir.

(5) Yatırım kuruluşlarının bu madde uyarınca yapacakları satış işlemleri Pay Tebliği'nin (VII-128.1) 15. maddesi kapsamında gerçekleştirilir.

(6) Satış işlemlerine öncelikle incelemeye konu edilmemiş sermaye piyasası araçlarından başlanır, söz konusu sermaye piyasası araçlarının satışından elde edilen tutarın kredi borcunu karşılamaması durumunda incelemeye konu sermaye piyasası araçlarının satışına geçilir.

(7) Satışı gerçekleştirilecek sermaye piyasası araçlarının borsalarda satılabilir duruma getirilmesinde yatırım kuruluşlarınca MKK'ya gönderilen taahhütnameler dikkate alınır.
(8) Haklarında işlem yapma yasağı kararı alınmış kişilerin takas süresi içinde yükümlülüklerini yerine getirmemelerinden kaynaklanan temerrüt ve takas borçlarının kapatılması da kredi borçlarının kapatılması ile aynı usule tabidir. Temerrüt borçlarının kapatılmasına yönelik yatırım kuruluşlarınca sermaye piyasası aracı satışı yapılmak istenmesi halinde de yukarıda belirtilen taahhütnamenin belirtilen sürede MKK'ya gönderilmesi gerekir.

(9) Sermaye piyasası mevzuatı kapsamı dışında kullandırılan kredilerin teminatı olarak alınan sermaye piyasası araçları, ancak işlem yasağı kararı verildiği anda MKK kayıtlarına göre rehinli kıymetler arasında olması koşuluyla bu madde kapsamında borsalarda satılabilir. Bu fıkra kapsamında yapılacak satışlarda da ekte yer alan taahhütname (Ek-1), imza sirküleri ve taahhütnamede verilen bildirimleri destekleyici belge ve kayıtlar MKK'ya gönderilir.";

"Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerine ilişkin hususlar" başlıklı 16. maddesinde, "(1) Haklarında işlem yapma yasağı kararı verilmiş kişiler, Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında işlem yapma yasağı getirilme tarihinden itibaren 20 iş günü içerisinde sadece mevcut açık pozisyonlarını kapatma işlemlerini yapabilirler.

(2) Hakkında işlem yapma yasağı kararı verilmiş kişilerin Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasındaki açık pozisyonlarından, 20 iş günlük süre sona ermeden vadesi dolanların vade sonunda merkezi takas kuruluşları tarafından re'sen tasfiyesi sağlanır.

(3) Haklarında işlem yapma yasağı kararı verilmiş kişilerin Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasındaki nakit uzlaşı gerektiren pozisyonların işlem yapma yasağı getirilme tarihinden itibaren 20 iş günü

içerisinde kapatılmaması halinde açık olan pozisyonların merkezi takas kuruluşları tarafından tasfiyesi sağlanır.

(4) Haklarında işlem yapma yasağı kararı verilen kişilerin fiziki teslimatlı Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında ilgili sözleşmelere ilişkin teslimat yükümlülüklerini yerine getirmek durumunda kalmaları halinde borsalarda alım gerçekleştirmelerine Kurulca izin verilebilir.

(5) (Ek:RG-19/09/2023-32314) Haklarında işlem yapma yasağı kararı alınmış kişilerin Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasındaki mevcut açık pozisyonlara ilişkin takas ve/veya teminat tamamlama yükümlülüklerinin yatırım kuruluşlarınca yerine getirilmesi durumunda, yatırım kuruluşları kendilerine söz konusu takas ve/veya teminat tamamlama yükümlülüğünü yerine getirmemesi sebebiyle borçlu olan müşterileri ile yatırım hizmet ve faaliyetleri bağlamında akdedilen sözleşmelerde hüküm bulunması kaydıyla kendi nezdinde yer alan hesaplardaki borçlu müşterilerine ait sermaye piyasası araçlarını Borsa'da veya ilgili aracın Borsa'da işlem görmemesi halinde Borsa dışında satarak veya virmanlayarak alacaklarını tahsil edebilirler. Bu fıkra uyarınca yapılacak satışlarda yatırım kuruluşları tarafından, ekte yer alan taahhütname (Ek-2), yatırım kuruluşu imza sirküleri ve taahhütnamede verilen bildirimleri destekleyici belge ve kayıtlar MKK'ya gönderilir. Bu fıkra kapsamında gerçekleştirilecek işlemler bakımından 15 inci maddenin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi, dördüncü, altıncı ve yedinci fıkraları kıyasen uygulanır, yapılacak satış işlemleri kapsamında gerekli kıymet tanım değişikliklerini yapmaya, hesaplar arası aktarım işlemlerine onay vermeye MKK yetkilidir. Bu fıkra kapsamında yapılacak satış ve/veya virman işlemlerine ilişkin yatırım kuruluşları ile müşterileri arasındaki uyuşmazlıklar genel hükümlere tabidir.";

"Başvuruların sonuçlandırılması" başlıklı Geçici 1. maddesinde, "16. maddenin beşinci fıkrası, haklarında işlem yapma yasağı kararı alınmış kişilerin işlem yapma yasağı uygulanmadan önce Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında gerçekleştirdikleri işlemlere ilişkin takas ve/veya teminat tamamlama yükümlülükleri, mezkur fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten önce doğmuş ve bu yükümlülüklerin yatırım kuruluşlarınca yerine getirilmiş olduğu hallere de uygulanır." kurallarına yer verilmiştir.
... Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Yönetmeliğin amacı, ...Bankası Anonim Şirketinin, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından uygun görülen piyasalar ya da sermaye piyasası araçları itibarıyla alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettiği merkezi karşı taraf uygulamasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir."; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, "Bu Yönetmelik, ...Bankası Anonim Şirketi tarafından 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile düzenlenen piyasa veya sermaye piyasası araçları ile ilgili olarak verilen merkezi karşı taraf hizmetlerinde üyelik, üyelerin yükümlülükleri, teminatlar, garanti fonu, temerrüt yönetimi, sermaye, iç denetim ve risk yönetim sistemleri ile ücretlere ilişkin usul ve esasları belirler."; "Dayanak" başlıklı 3. maddesinde, "Bu Yönetmelik, 06/12/2012 tarih ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 77. ve 78. maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.";

"Tanım ve kısaltmalar" başlıklı 4. maddesinde, "(1) Bu Yönetmelikte geçen; a) Açık teklif yöntemi: ...'ın bir işlemin eşleştiği anda piyasa katılımcıları arasına girerek alıcıya karşı satıcı ve satıcıya karşı

ise alıcı konumuna geçmesini, .., f) Garanti Fonu: Merkezi karşı taraf hizmeti verilen piyasa veya sermaye piyasası araçları ile ilgili takas yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi durumunda kullanılmak amacıyla ... nezdinde tutulan, teminatlar dışında kalan ve MKT üyelerinin katkı paylarıyla oluşturulan fonu/fonları, ... k) Merkezi karşı taraf hizmeti: ...'ın, Kurul tarafından uygun görülen piyasa veya sermaye piyasası araçları bazında açık teklif, sözleşme yenileme veya hukuken bağlayıcılığı olan başka bir yöntemle alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettiği faaliyeti, ... m) MKK: Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketini, n) MKT: Merkezi karşı tarafı, o) MKT üyesi: MKT hizmeti verilen piyasa veya sermaye piyasası araçlarında gerçekleşen işlemlerden kaynaklanan hak ve yükümlülüklere ve bu hak ve yükümlülüklerin tasfiyesine taraf olması ... tarafından uygun görülen kuruluşları, ... ifade eder.";

"Genel esaslar" başlıklı 5. maddesinin altıncı fıkrasında, "... tarafından, borsa veya teşkilatlanmış diğer pazar yerlerinde gerçekleştirilen işlemlerde MKT hizmeti verilirken, açık teklif yönteminin kullanılması esastır. Açık teklif yönteminin kullanıldığı piyasa veya sermaye piyasası araçlarındaki işlemlere ilişkin emirlerin eşleştirildiği anda taraflar arasına girmek suretiyle MKT görevini üstlenen ...'ın, her işlem için işlemin tarafları ile ayrı ayrı sözleşme yapması zorunlu değildir.";

"MKT üyelerinin genel yükümlülükleri" başlıklı 12. maddesinin birinci fıkrasında, "MKT üyelerinin yükümlülüklerini ifa edip etmediğine ilişkin gözetim ve denetim görevi ...'a ait olup, MKT üyelerinin aşağıda sayılan hususlara uyması zorunludur: a) Bu Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuatla MKT hizmetine ilişkin olarak belirlenen tüm ilke ve kurallara uygun hareket etmek, ... h) Müşterilerine ait teminatları ... nezdindeki ilgili teminat hesaplarına yatırmak, ...";

"Teminatların tesisi" başlıklı 18. maddesinde, "(1) MKT üyeleri, kendileri veya müşterileri adına aldıkları pozisyonlar için ... tarafından kullanılan ve ilgili piyasa yönergeleriyle belirlenen yöntemler çerçevesinde hesaplanan tutarda teminatı ... tarafından belirlenen hesap ve/veya hesaplara yatırmak zorundadırlar. ...

(3) Teminatlar; başlangıç teminatı ve değişim teminatlarından oluşur. Başlangıç teminatı, gelecekte herhangi bir temerrüt durumunun ortaya çıktığı hallerde, temerrüdün ortaya çıktığı tarihten pozisyonların kapatılmasına kadarki süre içinde maruz kalınabilecek risklerin karşılanabilmesini teminen başlangıçta talep edilen teminattır. Değişim teminatı; mevcut pozisyonların piyasa fiyatlarıyla değerlenmesi sonucunda ortaya çıkan farklar nedeniyle ihtiyaç duyulan teminatları ifade eder. ...";
"... tarafından alınan teminatların izlenmesi ve yönetimi" başlıklı 20. maddesinin üçüncü fıkrasında, "MKT üyelerince ...'a yatırılan müşteri teminatları, bağlı oldukları pozisyon hesaplarıyla ilişkilendirilir ve MKT üyeleri adına açılan teminat hesaplarında her bir müşteri için ayrı ayrı açılan alt hesaplarda izlenir. Hesaplara yatırılan teminat yükümlülüğünü aşan fazla teminatların da ilgili müşteriye ait olduğu kabul edilir ve bu teminatlarla aynı esaslar çerçevesinde değerlendirilir. Piyasa koşulları teminatların müşteri bazında izlenmesine izin vermediği takdirde müşteri teminatlarının toplu olarak izlenmesi, koşullarının piyasa yönergelerinde belirlenmesi şartıyla mümkündür.";

"Teminat tamamlama çağrısı" başlıklı 21. maddesinde, "(1) MKT üyesine bağlı müşteri hesaplarındaki teminat açıklarının tamamlanmasından ilgili MKT üyesi sorumludur.

(2) Bu Yönetmelik ve ilgili diğer düzenlemeler çerçevesinde hesapların güncellenmesi sonucunda pozisyonların ve/veya teminatların değerlerinin değişmesi veya diğer nedenlerle teminatların ilgili piyasa yönergesinde belirlenen seviyenin altına düşmesi durumlarında, ... tarafından ilgili MKT üyesine teminat tamamlama çağrısı yapılır. ...";

"Genel esaslar" başlıklı 28. maddesinde, "(1) ..., MKT hizmeti verilen piyasa veya sermaye piyasası araçlarındaki MKT üyelerinden bir veya birkaçının temerrüde düşmesi halinde oluşabilecek zararların ilgili MKT üyelerinin teminatlarını aşan kısmı için kullanılmak üzere garanti fonu kurar. ...

(7) MKT üyelerince garanti fonuna/fonlarına yatırılcak katkı payları, MKT üyelerinin kendi mülkiyetlerindeki varlıklarından karşılanmalıdır.";

"MKT üyelerinin temerrüdü" başlıklı 35. maddesinde, "(1) Bir MKT üyesi; her bir piyasa veya sermaye piyasası aracı için belirlenmiş olan teminat ve garanti fonu tamamlama, teslim veya ödeme yükümlülükleri ile yaptığı işlemlere ilişkin teslim veya ödeme yükümlülüklerini zamanında tam olarak yerine getirmediği takdirde, herhangi bir bildirime gerek kalmaksızın temerrüde düşmüş sayılır.

(2) Temerrüt hali ortadan kalkıncaya kadar mütemerrit MKT üyesinin, takas hizmeti verilen ilgili piyasa veya sermaye piyasası araçları bazında veya tüm piyasalar için, ... nezdindeki kendisine bağlı hesaplardan teminat çekmesi kısıtlanabilir.

(3) Mütemerrit MKT üyesine, ... tarafından, temerrüt nedeniyle ortaya çıkan yükümlülüklerini yerine getirebilmesi amacıyla piyasa yönergelerinde belirlenen bir süre verilir. Bu sürenin sonunda, yükümlülükler yerine getirilmemişse, ..., temerrüt konusu yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla ilgili MKT üyesinin kendi nezdinde bulunan hesapları üzerindeki doğrudan tasarruf yetkisinin başkaca bir işleme gerek kalmaksızın askıya alınması dâhil, pozisyonların re'sen kapatılması ve her türlü alım satım, devir ve diğer işlemleri yapmaya yetkilidir.

(4) Mütemerrit MKT üyesi, ilgili piyasa yönergelerinde belirlenen esaslar çerçevesinde temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür. ..., borcun kısmen veya tamamen ifa edilmemesinden dolayı temerrüt faizini aşan bir zarara uğramışsa, bu zarar ilgili MKT üyesi tarafından tazmin edilir.

(5) ... kendi nezdindeki, mütemerrit MKT üyesine ait varlıklar ile diğer hak ve alacaklar üzerinde takas, mahsup ve hapis hakkına sahiptir. ...";

"Temerrüt yönetimi" başlıklı 36. maddesinde, "(1) MKT üyelerinin temerrüdü halinde başvurulacak teminatların, garanti fonu katkı paylarının ve ... kaynaklarının kullanımında aşağıda belirtilen öncelik sırasına uygun hareket edilir: a) Temerrüde düşen MKT üyesinin kendisine ait hesaplarda veya kendisine bağlı teminat açığı oluşan müşteri hesaplarında bulunan teminatlar, b) Temerrüde düşen MKT üyesinin yatırılmış garanti fonu katkı payı, c) Eğer varsa sigorta poliçelerinden yapılacak tazminler, ç) ... tarafından karşılanmış riskler için 39 uncu madde kapsamında tahsis

edilen sermaye, d) Diğer MKT üyelerinin yatırılmış garanti fonu katkı payları, e) MKT üyelerinden talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payları, f) ...'ın kalan sermayesinden yapılan taahhüt.

...";

"Pozisyonların kapatılması, devri ve sonlandırılması" başlıklı 37. maddesinin birinci fıkrasında, "..., temerrüt durumunda, mütemerrit MKT üyesine, kendisine ait pozisyonların kapatılması yönünde talimat verir. İlgili MKT üyesinin kendi pozisyonlarını kapatmaması ile faaliyetlerinin kısıtlanmış veya MKT üyeliğinin sona erdirilmesine karar verilmiş olması hallerinde ... bu pozisyonları re'sen kapatmaya yetkilidir.

" kuralları yer almıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Vadeli işlem sözleşmeleri, sözleşmenin taraflarına, standartlaştırılmış miktar ve kalitedeki bir malı, kıymeti veya finansal göstergeyi, belirlenen ileri bir tarihte, bugünden üzerinde anlaşılan fiyattan alma veya satma yükümlülüğü getiren sözleşmeler olup, vadeli işlem sözleşmelerinin nitelik, fiyat, miktar ve vade gibi asgari unsurları borsalarda işlem gören vadeli işlem sözleşmeleri için standardize edilmiştir.

Vadeli İşlemler ve Opsiyon Piyasasındaki (VİOP) işleyiş esasları çerçevesinde borsalarda vadeli işlem sözleşmeleri ile işlem yapılabilmesi için öncelikle belirlenen başlangıç teminatı (initial margin) ... Bankası A.Ş.'ye (...) yatırılmalıdır. Yatırımcıların vadeli işlem sözleşmesinin vade süresi boyunca sözleşmenin dayanağını oluşturan varlığın değerinin düşmesi ya da nakit-dışı teminatların değerlerinin düşmesi, dayanak varlıkların değeri ile başlangıç teminatı olarak getirilen nakit dışı varlıkların değerine göre hesaplanan teminat seviyesinin düşmesi sonucunu doğurmaktadır. Meydana gelebilecek bu değer düşüklüğünün önceden belirlenmiş teminat seviyesinin altına düşmesi durumunda mevzuatta vadeli işlem piyasasının bütünlüğünü korumak ve bu piyasada oluşabilecek istikrarsızlığın borsadaki diğer piyasalara da sirayet etmesini önlemek amacıyla ayrı bir sürdürme teminatı seviyesi belirlenmiştir. Teminat seviyesinin, sürdürme teminatının (maintenance margin) altına düşmesi durumunda ilgili yatırımcılara aracı kurumlar tarafından teminat tamamlama çağrısı yapılmaktadır. Buna göre yatırımcılar, değer düşüklüğünün yol açtığı teminat açığını kapatmak için ilave teminat getirmek zorundadır.

..., Borsa nezdindeki Pay Piyasasında (19/06/2017 tarihinden itibaren) ve VİOP'ta (03/03/2014 tarihinden itibaren) Merkezi Karşı Taraf (MKT) hizmeti vermekte olup, bu kapsamda aktarılan ilgili mevzuat gereği, MKT hizmetinin, ...'ın, alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı ise alıcı konumuna geçerek, bu hizmeti verdiği piyasalarda gerçekleştirilen işlemlerin takasının tamamlanmasını teminat, garanti fonu ve tahsis edeceği sermayesi ile taahhüt ettiği bir hizmet olduğu, Borsa nezdindeki piyasalarda işlemlerin teminat karşılığı gerçekleştirildiği ve yatırımcıların işlem yapabilmek için aracı kurumlar nezdinde bulunan hesaplarına teminat yatırması gerektiği, ... nezdinde aracı kurumların kendi portföylerine veya müşterilerine ait pozisyonlarına ilişkin teminatların izlendiği teminat hesaplarının bulunduğu, aracı kurumların kendi portföyüne ait pozisyon ve teminatlar ile müşterilerin pozisyon ve teminatlarının ... sisteminde açılacak

hesaplarda ayrı izlendiği, Pay ve VİOP işlemleri için, yatırımcılar tarafından yatırım kuruluşu aracılığıyla gerçekleştirilen işlemler sonucunda yatırımcı hesaplarında teminat yetersizliği oluşması durumunda ... tarafından ilgili yatırım kuruluşuna teminat tamamlama çağrısı iletildiği ve eksik kalan kısmın tamamlanmasının talep edildiği, ...'ın üyesi aracı kurum olduğundan, ...'ın muhatabının da aracı kurum olduğu, aracı kurumun kendi müşterisinden alması gereken teminattan bağımsız olarak, bu teminat tamamlama çağrısını yerine getirmesi gerektiği hususları dikkate alındığında, mevzuat uyarınca aracı kurumlarca yatırımcılarla imzalamış oldukları çerçeve sözleşmede yer alan hükümler kapsamında ilgili yatırımcıdan teminatının eksik kalan kısmının tamamlanması talep edilebilmekte olup, yatırımcı tarafından teminatın tamamlanamaması durumunda ilgili mütemerrit yatırımcının hesabında bulunan sermaye piyasası araçlarının satışı re'sen aracı kurum tarafından yapılabilmektedir.

Kurulca, söz konusu inceleme döneminde davacıların da aralarında bulunduğu grup hesaplarında bulunan pozisyon büyüklüğünün 13/09/2022 tarihinde olağanüstü seviyelere ulaştığı, bu tarihten sonra genel piyasa fiyatlarında yaşanan düşüş sonrasında, grubun yüklü miktarlarda teminat tamamlama çağrıları ile karşı karşıya kaldığı ve bunun sonucunda da piyasada sert satış işlemleri ortaya çıktığı ve bu işlemler sonucunda grubun tamamlayacağı teminat miktarının yüksek tutarlara ulaştığı; ... nezdinde oluşan 22/09/2022 tarihine kadar olan teminat tamamlama çağrısı tutarlarına bakıldığında grup hesaplarında bulunan pozisyonlar sonucunda 13/09/2022-22/09/2022 döneminde toplam 6.396.504.662,57-TL tutarında teminat tamamlama çağrısı tutarına konu olduğu, söz konusu tutarın ilgili dönemde Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında oluşmuş olan 10.151.312.229,42-TL değerindeki teminat tamamlama çağrısı tutarlarının %63,01'ini oluşturduğu, davacılardan ...'ın hesabında bulunan pozisyonlar nedeniyle söz konusu dönemde toplamda 346.252.452,23-TL; ...'ın ise 243.876.514,76-TL teminat tamamlama çağrısı yükümlülüğünün oluştuğu; bu kapsamda Merkezi Karşı Taraf uygulaması çerçevesinde Pay ve VİOP işlemleri için, yatırımcılar tarafından yatırım kuruluşu aracılığıyla gerçekleştirilen işlemler sonucunda yatırımcı hesaplarında teminat yetersizliği oluşması durumunda ... tarafından ilgili yatırım kuruluşuna teminat tamamlama çağrısı iletilmekte ve eksik kalan kısmın tamamlanması talep edilmekte ve ...'ın üyesi aracı kurum olduğundan, aracı kurumun kendi müşterisinden alması gereken teminattan bağımsız olarak, bu teminat tamamlama çağrısını yerine getirmesi gerekmekte olduğundan, davacılar ve diğer grup üyelerinin hesaplarında bulunan pozisyonlar açısından oluşan teminat yetersizlikleri nedeniyle ilgili şahısların hesaplarının bulunduğu aracı kurumlara teminat tamamlama çağrısının yapıldığı; bu çerçevede, ilgili mevzuat gereği söz konusu teminat eksikliklerinin çok büyük tutarlara ulaşmış olması nedeniyle, yatırımcılar tarafından teminat eksikliklerinin tamamlanması mümkün olmadığından, söz konusu yükümlülüğün yatırımcılar yerine yatırımcıların hesaplarının bulunduğu aracı kurumlar tarafından yerine getirildiği, öte yandan, yine davacıların dahil olduğu grup üyelerinin, teminat tamamlama yükümlülüklerinin yanı sıra, vadeli işlem kontratlarından kaynaklanan takas yükümlülüklerini de yerine getirememeleri nedeniyle ilgili nakit teslim borçlarının da aracı kurumlarca karşılanmasının söz konusu olduğu;

Grubun teminat tamamlama yükümlülüklerini yerine getirememelerinin aktarılan mevzuat kapsamında merkezi karşı taraf mevzuatı uyarınca ilgili yatırımcı temerrütlerinin MKT üyesi aracı kurumlardan talep edilmesine neden olduğu, bu çerçevede aracı kurumların kendi imkanlarını

kullanarak ... nezdindeki müşteri temerrütlerinin giderilmesini sağlayarak merkezi karşı taraf sisteminin işlerliğinin devam etmesini temin ettiği, grubun işlemlerinden kaynaklı riskler neticesinde takas sisteminin tıkanmasını engellemeye yönelik gerekli likiditenin aracı kurumlar tarafından sağlandığı, ancak maruz kaldıkları müşteri borçları nedeniyle mali durumlarının olumsuz etkilendiği, bu durumun aracı kurumların sermaye yeterliliği rasyolarına zarar verdiği, asgari özsermaye açıklarının ve sermaye yeterliliği taban açıklarının ortaya çıkmasına neden olduğu, aracı kurumların mali durumunda bozulmalara yol açtığı ve birden fazla aracı kurumun bahsi geçen bozulmalara maruz kalması nedeniyle sermaye piyasasında sistemik riskin meydana gelmesine neden olunduğu;

Devamında... tarih ve ...sayılı Kurul kararı ile yatırımcılar hakkında suç duyurusunda bulunulması ve işlem yasağı kararı uygulanması ardından, Grup üyelerinin hesaplarına 03/10/2022 tarihinden itibaren işlem yapma yasağı kaydı işlendiği ve anılan şahısların hesaplarında yer alan sermaye piyasası araçlarının "yasaklı" sermaye piyasası statüsüne alındığı, dava konusu Tebliğ değişikliğinden önce yürürlükte olan Tedbirler Tebliği'nin 14. maddesinde, yasaklı sermaye piyasası araçlarının satışının, Tebliğin 15. maddesinde öngörülen hal dışında yapılamayacağı düzenlendiğinden, aracı kurumlarca müşterileri nam ve hesabına yerine yetirilmiş olan teminat ve takas yükümlülüklerinin, müşterilerinin hesaplarında yer alan sermaye piyasası araçlarının satışı yoluyla yerine getirilmesi olanağı bakımından tereddüt oluştuğu ve bu hususta aracı kurumlarca Kurula başvuruda bulunularak, müşterilerinin VİOP'ta gerçekleştirdikleri işlemler sonucunda oluşan temerrütlerinin şirketlerince karşılanması sonucunda ortaya çıkan alacaklarının tahsili amacıyla müşterilerinden doğan alacaklarının Tedbirler Tebliği'nin 15/8. maddesi kapsamında değerlendirilmesine olanak bulunup bulunmadığı hususlarında görüş talep edildiği;

Yapılan inceleme sonucunda, Tedbirler Tebliği'nin 15. maddesinde, pay piyasası işlemleri nedeniyle oluşan kredi borcu veyahut temerrütlere dair usul ve esaslara yer verildiği, sekizinci fıkrasında temerrüt ve takas borçlarının kapatılması da kredi borçlarının kapatılması ile aynı usule tabi olduğu hükme bağlanmış ise de, anılan maddenin VİOP işlemleri nedeniyle ortaya çıkan temerrütlerden ziyade pay piyasası işlemlerine yönelik olduğu ve VİOP işlemleri için bir kısım düzenlemeler içeren 16. maddede de bu yönde bir hükme yer verilmemiş olduğu, pay piyasasında yapılan işlemlerle bağlantılı olarak aracı kurumların, haklarında işlem yapma yasağı kararı alınmış kişilerin takas süresi içinde yükümlülüklerini yerine getirmemelerinden kaynaklanan temerrüt ve takas borçlarının kapatılmasından doğan alacaklarının, işlem yasağı süresi içerisinde ilgili yatırımcının hesaplarında bulunan sermaye piyasası araçlarının satışı suretiyle yerine getirilebilmekte olduğu, ancak Tedbirler Tebliği'nin 16. maddesinde işlem yasağı getirilen kişinin VİOP'taki açık pozisyonlarının kapatılmasını sağlamaya yönelik birtakım kurallar bulunmaktaysa da, işlem yasağı getirilmeden önce müşterileri yerine yatırım kuruluşları tarafından yerine getirilen teminat tamamlama ve takas alacaklarıyla ilgili bir düzenlemenin bulunmadığı, pay piyasasında gerçekleştirilen işlemlerle bağlantılı olarak düzenlenmiş bir konunun (temerrüt ve takas borçlarının kapatılması) VİOP işlemleriyle bağlantılı olarak düzenlenmemiş olması nedeniyle Tebliğ'de boşluk bulunduğu;

Bu çerçevede, vadeli işlem kontratlarından kaynaklanan takas yükümlülüğü nedeniyle ilgili nakit teslim borcunun ve teminat tamamlama yükümlülüklerinin aracı kurumlarca karşılanmış olduğu, aracı kurumlar ile müşterileri arasında akdedilen çerçeve sözleşme hükümlerinde gerekli hususlara yer verilmiş olması kaydıyla müşterilerin hesapları üzerinde aracı kurumların tasarrufta bulunmasının esasen merkezi karşı taraf uygulamasının bir parçası olduğu, küresel finansal kriz sonrasında hayata geçirilen merkezi karşı taraf uygulamasının sistemik risklerin azaltılması noktasında önemli bir role sahip olduğu ve bu çerçevede Tedbirler Tebliği'nde değişiklik yapılarak, pay piyasası yönünden mevcut olan Tebliğ'in 15/8. maddesine benzer bir düzenlemenin VİOP işlemlerine ilişkin Tebliğ'in 16. maddesine eklenmesinin uygun olduğu kanaatine varılarak dava konusu düzenlemenin hazırlanarak yürürlüğe koyulduğu belirtilmiştir.

Bu itibarla, Kurulca piyasaların etkin ve sağlıklı işleyişi yönünden gerekli görülen düzenlemelerin her zaman yapılabileceği, uygulamada piyasanın etkinliği ve sağlıklı işleyişi açısından tehlike oluşturan durumların tespit edilmesi halinde gerekli düzenlemelerin yapılmasının, tüm sermaye piyasalarını etkilemesi muhtemel sistemik risklerin bertaraf edilmesinin Kurulun yetki ve görevinde olduğu, düzenleme ile amaçlanan hususun, somut olayda grup tarafından gerçekleştirilen işlemlerle ortaya çıktığı gibi, sermaye piyasalarında sistemik riske neden olabilecek durumların önlenmesi olduğu, nitekim, davacıların da dahil olduğu grup tarafından VİOP'ta yapılan işlemler sonucunda aracı kurumların müşterilerin işlemlerinden kaynaklı riskleri neticesinde takas sisteminin tıkanmasını engellemeye yönelik gerekli likiditeyi sağlaması neticesinde müşterilerinden oluşan alacakları, aracı kurumların sermaye yeterliliği rasyolarına zarar vererek, asgari özsermaye açıklarının ve sermaye yeterliliği taban açıklarının ortaya çıkmasına neden olduğu, aracı kurumların mali durumunda bozulmalara yol açtığı ve çok sayıda aracı kurumun bahsi geçen bozulmalara maruz kalması nedeniyle sermaye piyasasında sistemik riskin meydana gelmesine neden olunduğu, Tebliğ değişikliklerinin esas olarak merkezi karşı taraf uygulamasının bir parçası olduğu, merkezi karşı taraf üyesi olan aracı kurumların mali bünyelerinin sıhhatli olmasının sistemin sürekliliği bakımından büyük önemi haiz olduğu, gelecekte yatırım kuruluşlarının VİOP'taki pozisyonları gereği teslimat yükümlülüklerini/teminat tamamlama yükümlülüklerini yerine getirmeyen müşterilerinin söz konusu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri yönünden farklı uygulamalar benimsemelerine ve yatırım kuruluşlarının merkezi karşı tarafa karşı yükümlülüklerini yerine getirmemeleri yolunu seçerek takas merkezinin temerrüdü dolayısıyla piyasanın geneli için sistemik risk yaratabilecek sonuçları ortaya çıkarmalarına da yol açabileceği, aracı kurumların MKT üyesi olmaları nedeniyle, ilgili mevzuat gereği başta VİOP işlemleri bakımından olmak üzere müşteri adına davranma sorumluluğunun yansıması olarak aracı kurumların ...'a karşı olan yükümlülüklerinin yerine getirebilmesi için, borçlu müşteri hesapları üzerinde tasarrufta bulunabilme yetkisinin olmasının önem arz ettiği ve kredi borçları ile temerrüt ve takas borçlarının kapatılması konuları açısından Tebliğ'in 15/2. ve 15/8. maddelerinde birtakım usul ve esaslar düzenlenmiş olmasına rağmen, VİOP'taki işlemler nedeniyle doğan borçların kapatılması yönünden Tebliğ'de bir düzenleme bulunmamasının eksiklik teşkil ettiği dikkate alınarak getirilen dava konusu düzenlemelerin, merkezi karşı taraf uygulamasının işleyişi dikkate alındığında sistemik riskin azaltılmasına katkı sağlayacağı ve piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişi açından yerinde ve 6362 sayılı Kanun'un 101. maddesinin birinci

fıkrasıyla Kurula verilen görev ve yetkisi çerçevesinde olduğu anlaşıldığından, dava konusu düzenlemede hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. DAVANIN REDDİNE,

2. Ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam ...-TL yargılama giderinin davacılar üzerinde bırakılmasına,

3. Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmalı işler için belirlenen ...-TL vekalet ücretinin davacılardan alınarak davalı idareye verilmesine,

4. Posta gideri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra davacılara iadesine,

5. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere, 19/12/2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.